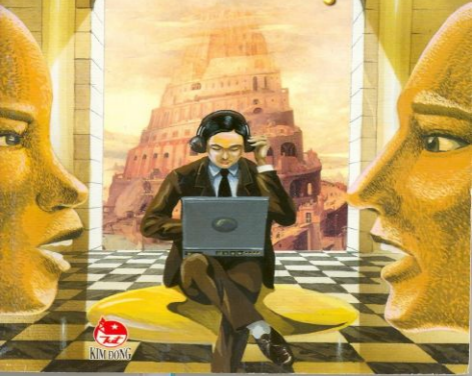

TỦ SÁCH HƯỚNG NGHIỆP
NHẤT NGHỆ TINH

NGHỀ PHIÊN DỊCH

TỦ SÁCH HƯỚNG NGHIỆP
NHẤT NGHỆ TINH

NGHỀ PHIÊN DỊCH

Tác giả:

Nguyễn Thăng Vu (chủ biên)

Lưu Đoàn Huỳnh (Nguyên chuyên viên cao cấp Viện Quan hệ Quốc tế, Bộ Ngoại giao)

Trần Ngọc Diệp (Cán bộ Công ty Truyền thông VASC)

Nguyễn Huy Thăng - Võ Hằng Nga

NHÀ XUẤT BẢN KIM ĐỒNG

TOA TÀU SỐ 29

NGHỀ PHIÊN DỊCH**MỤC LỤC**

◆ Lời ngỏ.....	5
Hàng ghế số 1 - Câu chuyện nghề phiên dịch.....	8
Hàng ghế số 2 - Nghề phiên dịch là gì?.....	14
Hàng ghế số 3 - Công việc của phiên dịch viên.....	20
Hàng ghế số 4 - Phiên dịch viên làm việc ở đâu?.....	32
Hàng ghế số 5 - Bạn có nên chọn nghề phiên dịch?.....	38
Hàng ghế số 6 - Những tố chất giúp bạn thành công trong nghề phiên dịch.....	48
Hàng ghế số 7 - Học nghề phiên dịch ở đâu?.....	60
Hàng ghế số 8 - Bạn quyết định.....	62
Hàng ghế số 8 - Bạn muốn biết.....	64
◆ Góc chia sẻ.....	68

Copyright © by Kim Dong Publishing House

Tác phẩm do Nhà xuất bản Kim Đồng giữ bản quyền

Nhất nghệ tinh...

Hàng năm, mỗi độ hè đến, lại có hàng triệu bạn đọc Kim Đồng đứng trước ngưỡng cửa các trường đại học, cao đẳng và trung học chuyên nghiệp với câu hỏi: Mình nên thi vào trường nào nhỉ? Nên chọn ngành nghề nào cho phù hợp đây?

Ngày nay, khi sự phát triển của xã hội kéo theo sự mở rộng và biến đổi của các ngành nghề, việc chọn nghề đang trở nên khó khăn hơn bao giờ hết. Các bạn trẻ không chỉ dựa vào sự tư vấn từ phía nhà trường, cha mẹ... mà còn cần một cẩm nang với những chỉ dẫn cơ bản, làm tiền đề cho sự lựa chọn chính xác. Với sự tham gia của các chuyên gia từng lĩnh vực, Tủ sách hướng nghiệp - nhất nghệ tinh của Nhà xuất bản Kim Đồng ra đời với mong muốn đáp ứng phần nào nhu cầu cấp thiết ấy.

Mỗi cuốn sách được kết cấu như một toa tàu, mỗi toa tàu là một nghề trong đoàn tàu hướng nghiệp song hành cùng bạn trên hành trình vào tương lai. Ngay từ

Khi còn ngồi trên ghế nhà trường, các bạn đã có thể chủ động tìm hiểu về các ngành nghề đa dạng, phong phú trong xã hội. Qua từng hàng ghế, bạn sẽ biết nghề đó là gì, làm việc ở đâu, cần những tố chất gì, đào tạo ra sao...

Ngoài ra, phần góc chia sẻ còn cung cấp những trao đổi, giải đáp cụ thể hơn về các ngành nghề, phương pháp hiệu quả để lựa chọn nghề nghiệp, cũng như những chia sẻ, nhận xét của chính các bạn...

Tất cả, dù là ai chẳng nữa, cũng không bao giờ đưa ra được những chỉ dẫn, góp ý cụ thể cho từng trường hợp. Bởi vậy, khi xây dựng tủ sách này, chúng tôi chỉ có một mong ước là các bậc phụ huynh, các bạn học sinh, sinh viên có thể tìm kiếm ở nơi đây những thông tin có ích cho mình. Và nếu như những thông tin ấy thực sự có ích trong hành trang của các bạn trên đường đi tới thành công trong nghề nghiệp, thì đó chính là niềm vui lớn của chúng tôi.

Nhà xuất bản Kim Đồng xin chân thành cảm ơn sự ủng hộ và cộng tác nhiệt tâm của các vị cộng tác viên để bộ sách được ra mắt bạn đọc.

Nhà xuất bản Kim Đồng

Người không biết ngoại ngữ thì chẳng biết nhiều về chính ngôn ngữ của họ

V. Gớt

Trên thế giới hiện có khoảng 5.000 ngôn ngữ với những nét đẹp tinh tế riêng. Có một số ngôn ngữ chứa đựng khối lượng từ ngữ phong phú, diễn giải những khái niệm khoa học, ý tưởng phức tạp. Việc học, hiểu biết sâu và nhuần nhuyễn một số ngôn ngữ chính trên thế giới như tiếng Anh, Pháp, Đức, Tây Ban Nha, Trung Quốc v.v... có ý nghĩa quan trọng trong việc tiếp cận với những công trình khoa học, kĩ thuật và văn hóa tiên tiến.

Cùng với nền kinh tế mở cửa và hội nhập ở nước ta, những hoạt động giao lưu, hợp tác quốc tế không ngừng phát triển. Chưa bao giờ nhu cầu sử dụng ngoại ngữ ở Việt Nam lại lớn như hiện nay. Vai trò của người phiên dịch bởi vậy rất quan trọng.

Thu nhập cao, môi trường làm việc năng động, phiên dịch đang trở thành nghề nghiệp hấp dẫn. Nhưng đây cũng là nghề đòi hỏi rất khắt khe về trình độ ngoại ngữ, sự am hiểu các lĩnh vực kinh tế, văn hóa, xã hội và đặc biệt là năng lực sử dụng tiếng mẹ đẻ.

Mời bạn khám phá *Tọa độ số 20*

NGHỀ PHIÊN DỊCH

☞ HÀNG CHÈ SỐ 1

➤ CÂU CHUYỆN NGHỀ PHIÊN DỊCH

Truyền thuyết xưa kể rằng:

Thuở xưa, cả nhân loại chỉ nói chung một thứ tiếng. Rồi một ngày, con người bần nhau xây một cái tháp cao đến tận trời gọi là tháp Babel. Cái tháp cứ cao, cao mãi, gần chạm tới mây xanh. Thượng đế thấy vậy lo ngại vô cùng. Ngài nghĩ mãi, nghĩ mãi, cuối cùng cũng tìm ra được một cách. Thượng đế hóa phép khiến cho con người nói những thứ tiếng khác nhau. Vậy là họ không còn hiểu được nhau nữa. Tháp Babel mãi mãi dang dở.

Câu chuyện thần thoại trên cho chúng ta thấy sức cản trở to lớn của việc bất đồng ngôn ngữ. Nhưng con người không chịu bỏ tay trước sự chia rẽ bằng ngôn ngữ của thượng đế. Một lớp người đã sinh ra, đóng vai trò cầu nối ngôn ngữ giữa các quốc gia, các dân tộc: *người phiên dịch*. Và một nghề nghiệp cũng được hình thành: *nghề phiên dịch*.

Thường xuất hiện âm thầm, lặng lẽ phía sau, nhưng chính người phiên dịch đã đem lại cho con người từ các vùng ngôn ngữ khác biệt sự thấu hiểu và chia sẻ, nối lại nguồn sức mạnh to lớn mà thượng đế đã chia rẽ từ thuở hồng hoang.

Tháp Babel

Tranh sơn dầu của Pieter Bruegel (1525 - 1569)

Không chỉ thông thạo ngôn ngữ, người phiên dịch còn phải am hiểu về văn hóa và có khả năng ứng biến linh hoạt trong nhiều tình huống bất ngờ. Chúng ta sẽ bắt đầu hành trình qua thế giới của nghề phiên dịch với những câu chuyện hài hước và cũng đầy ý nghĩa về những "cái bẫy" thú vị giữa các ngôn ngữ. Người phiên dịch giỏi phải biết vượt qua những "cái bẫy" đầy hiểm hóc ấy.

➤ **Người phiên dịch cũng phải là nhà văn hóa**

Việc dịch tại các hội nghị, hội thảo quốc tế đòi hỏi người phiên dịch không chỉ thông thạo về

ngôn ngữ, hiểu biết những vấn đề được đề cập tới mà còn phải có khả năng ứng biến, xử lý rất nhanh trong những tình huống bất ngờ. Đặc biệt, trong nhiều hội nghị, nhất là các hội nghị về văn hóa nghệ thuật, người ta thường bắt gặp những diễn giả có cách nói văn hoa, bóng bẩy, khiến người phiên dịch không ít lần khốn đốn.

Ví dụ, có người trích phương ngôn Anh nói rằng: *"Một con chim trong tay tôi còn hơn hai con chim ở trong bụi cây."*

Người phiên dịch thẩm nhuận văn hóa Pháp sẽ có xu hướng chuyển sang thành câu:

"Một cái ở trong tay ta còn hơn hai cái mà ta sẽ có."

(Un tiens vaut mieux que deux tu l'auras).

Nhưng sau đó, diễn giả lại nói tiếp:

"Nhưng những con chim trong bụi cây hát hay hơn con chim trong tay tôi."

Đến lúc này, người phiên dịch không nhanh trí và thực sự am hiểu ngôn ngữ dịch sẽ vô cùng lúng túng. Nếu anh ta dịch từng từ một theo nghĩa đen sẽ không chỉ gây khó hiểu cho người nghe mà còn làm hỏng mất ý nghĩa mà người nói muốn diễn đạt. Đây cũng chính là một thử thách kiểm nghiệm trình độ và độ nhạy bén của người phiên dịch. Trong khi đó, người phiên dịch giỏi

và nhanh nhạy sẽ lập tức hiểu đúng ý của diễn giả và dịch tiếp rằng: *"Nhưng những cái mà ta chưa đạt tới bao giờ cũng hấp dẫn hơn những thứ ta đã có trong tay."*

Bài học rút ra: *Vậy mới thấy am hiểu ngôn ngữ nước ngoài nghĩa là am hiểu cả một nền văn hóa thứ hai. Trong câu chuyện trên, nếu dịch sát nghĩa ngay từ đầu thì người phiên dịch không phải bị động ứng phó ở những câu sau. Mặt khác, nếu bị rơi vào thế bị động phải biết thoát ra một cách khôn khéo. Việc dịch sát từng câu từng chữ không phải bao giờ cũng thực hiện được nên người phiên dịch cần ứng xử linh hoạt. Đây chính là điểm khó của nghề nghiệp này.*

Sự chuẩn xác của ngôn ngữ làm sắc bén thêm ý nghĩa của sự kiện. Vì thế sự kiện và sự chuẩn xác phải luôn luôn đi đôi với nhau.

John Hohenberg

Nhà viết báo Đại học tổng hợp Columbia

► Không chỉ có một thứ tiếng Anh

Chúng ta thường nghĩ rằng người Anh, Mỹ, Ôt-xtrây-li-a đều nói tiếng Anh và họ có thể hiểu

nhau một cách dễ dàng. Điều này không sai, nhưng sự thực không phải lúc nào cũng như vậy.

Không ít trường hợp nếu hai người Mỹ ngồi nói chuyện với nhau thì người Anh, người Ôttrâyliya ngồi xung quanh không hiểu mặc dù những người Mỹ này nói rất to và rõ.

Dưới đây là một vài thí dụ:

Một người Anh sang Mỹ. Khi taxi từ sân bay về tới khách sạn, ông ta nói với người lái xe:

"Open the dickey and take out the luggage, please" (Phiên anh mở cốp xe và lấy đồ đạc ra).

Nhưng người lái xe hoàn toàn ngỡ ngàng vì trong vốn tiếng Mỹ của anh ta, "dickey" không có nghĩa là cốp xe.

Một người Mỹ sang Anh. Đùng hôm đó, là buổi của khách sạn bị hỏng. Một gia đình Anh cạnh đó tỏ ý sẵn sàng cho người khách Mỹ mượn *paraffin lamp* (dịch nguyên văn là đèn *paraffin*). Trong tiếng Mỹ, *paraffin* có nghĩa là sáp. Anh chàng người Mỹ này rất ghét dùng sáp và cũng không hiểu sáp sẽ làm ấm bằng cách nào. Do vậy anh ta lịch sự từ chối.

Kết quả là anh chàng người Mỹ phải chịu lạnh một đêm vì không biết rằng trong ngôn ngữ của người Anh, *paraffin* còn có nghĩa là dầu hỏa và *paraffin lamp* là lò sưởi đốt bằng dầu hỏa.

Bài học rút ra: Tiếng Anh là ngôn ngữ phổ biến nhất thế giới, nhưng ngay cả những người dùng tiếng Anh như tiếng mẹ đẻ vẫn gặp phải những bất đồng ngôn ngữ. Muốn trở thành một phiên dịch viên giỏi, bạn phải học thêm tiếng Anh của Mỹ, Ôttrâyliya, Canada... ngoài tiếng Anh bản xứ. Vì vậy, học, học nữa, học mãi là điều ghi xương khố cốt của người phiên dịch.

Anh và Mỹ là hai quốc gia vĩ đại bị chia cắt bởi một ngôn ngữ chung.

George Bernard Shaw (1856 - 1950)

Nhà soạn kịch, phê bình người Anh

☞ HÀNG CHẾ SỞ

➤ NGHỀ PHIÊN DỊCH LÀ GÌ ?

➤ Phiên dịch là gì?

Hãy thử tưởng tượng bạn đã học tiếng Anh ở trường. Rồi một hôm, có một ông khách người Anh tới chơi nhà, thăm ba của bạn. Trong nhà, ngoài bạn ra, chẳng ai biết ngoại ngữ cả. Vậy là ông khách và ba của bạn sẽ nói chuyện thông qua bạn. Lúc này, bạn đang làm công việc của người phiên dịch đấy.

Hiểu một cách đơn giản nhất, phiên dịch là việc chuyển một chữ, một câu, một văn bản (nói hoặc viết) từ ngôn ngữ này sang ngôn ngữ khác mà không làm thay đổi ý nghĩa của chúng.

Việc chuyển ngôn ngữ này rất khác biệt so với việc dịch từng chữ một. Người làm phiên dịch giỏi và linh hoạt luôn có xu hướng chuyển ý từ ngôn ngữ này sang ngôn ngữ khác sao cho vẫn giữ được chính xác và trọn vẹn ý ban đầu.

Dịch chính xác từng câu, từng chữ là lý tưởng nhất. Nhưng điều ấy chỉ có thể thực hiện được với những ngôn ngữ khá gần gũi nhau như tiếng Pháp, Anh, Tây Ban Nha v.v... Những ngày đối với các ngôn ngữ gần gũi đó, không phải lúc nào cũng có thể dịch sát từng câu, từng chữ như vậy. Chẳng hạn, cùng một câu "Tu es très content" (Tôi rất là hạnh phúc), còn tiếng Anh là "Sincerely yours content" (âm lượng cung cấp sự hạnh phúc).

NHÀ XUẤT BẢN
HÀNG KIM ĐỒNG

➤ Phiên dịch viên là gì?

Phiên dịch viên là người chuyên làm công việc chuyển các văn bản (nói hoặc viết) từ ngôn ngữ này sang ngôn ngữ khác một cách chính xác, giúp những người nói không cùng ngôn ngữ có thể hiểu nhau.

Như bạn có thể thấy, phiên dịch là một công việc rất hữu ích và cao quý. Người làm phiên dịch chính là cầu nối khiến các quốc gia, tổ chức, cá

nhân thuộc các ngôn ngữ khác nhau hiểu được nhau, giúp họ có sự thông cảm, thấu hiểu và trò nên gần gũi với nhau hơn.

Phiên dịch viên không chỉ đơn thuần dịch về mặt từ, ngữ, họ phải truyền tải nội dung và ý tưởng của người nói tới người nghe, người viết tới người đọc. Bởi vậy, công việc này đòi hỏi người phiên dịch phải hiểu một cách tổng quát về vấn đề, sự kiện mà họ đang dịch. Từ đó, họ có thể chuyển đổi đầy đủ, chính xác vấn đề từ ngôn ngữ gốc sang ngôn ngữ dịch.

Nhạy cảm, hiểu biết về văn hoá cũng như sự tinh thông trong cách sử dụng ngôn ngữ là những yêu cầu cần có của người phiên dịch.

► **Phiên dịch nói và phiên dịch viết**

Có rất nhiều cách phân chia trong nghề phiên dịch. Dựa vào hai loại hình giao tiếp cơ bản của con người (nói và viết), người ta chia công việc phiên dịch thành hai dạng: *phiên dịch nói* và *phiên dịch viết*.

Cả hai dạng công việc này đều có chung một số đặc điểm:

- Người phiên dịch cần có khả năng phối hợp thuần thục ngôn ngữ. Nghĩa là họ phải sử dụng trôi chảy, nắm vững ít nhất hai ngôn ngữ (bao gồm ngôn ngữ gốc và ngôn ngữ dịch).

- Khả năng diễn đạt một cách ngắn gọn, rõ ràng, sử dụng từ ngữ linh hoạt, vốn từ vựng phong phú.

Tuy nhiên, giữa hai công việc phiên dịch nói và viết vẫn có một số điểm khác biệt:

✓ **Dịch nói**

Đây là việc chuyển đổi văn bản nói từ ngôn ngữ này sang ngôn ngữ khác. Người dịch nói phải chịu sức ép rất lớn về thời gian; phản ứng rất nhanh và gần như không có thời gian để suy nghĩ, cân nhắc về từ ngữ. Người dịch viết có thể đọc lại những gì mình đã dịch, chữa lại cho ngôn ngữ trong sáng, rõ ràng, chuẩn xác hơn. Nhưng người dịch nói không có cơ hội làm việc ấy. Trong

Trong một buổi biểu diễn tại Hà Nội, trưởng đoàn nghệ thuật của một nước châu Á phát biểu đại ý rằng cuộc biểu diễn nghệ thuật này là món quà của nhân dân nước tôi kính tặng nhân dân Việt Nam. Nhưng ông ta dùng cách nói rất văn hoa: *"Our present new lays at your feet"*.

Người phiên dịch chế quan đã dịch theo đúng "nghĩa đen" câu nói văn hoa ấy thành: "Chúng tôi xin đặt quà trước chân của các bạn". Những "tai nạn nghề nghiệp" như thế có thể xảy ra bất cứ lúc nào trong dịch nói nếu bạn thiếu sự tập trung và cẩn trọng.

thời gian ngắn nhất, họ phải tìm ra cách dịch chuẩn xác nhất.

Công việc dịch nói có một số yêu cầu:

- Người phiên dịch nói phải tập trung cao độ.
- Phải nhanh chóng hiểu được vấn đề đang được truyền tải ở cả hai ngôn ngữ.
- Diễn đạt ý tứ của vấn đề một cách rõ ràng, ngôn ngữ trong sáng, dễ hiểu.
- Có khả năng phân tích, bình ý và trí nhớ tốt.

Trong dịch nói lại có 2 kiểu dịch khác nhau:

* Dịch đồng thời

Đây là kiểu dịch thường được sử dụng trong các hội nghị, hội thảo quốc tế, hoặc các phiên tòa quốc tế (còn được gọi nôm na là dịch ca-bin). Người dịch thường ngồi trong phòng cách âm, nghe qua tai nghe và dịch qua micro.

Dịch đồng thời có nghĩa là phải vừa nghe vừa dịch cùng một lúc với diễn giả. Do đó, người phiên dịch cần có khả năng nắm bắt ngay ý của người nói và chuyển tải rất nhanh sang ngôn ngữ dịch. Muốn làm tốt công việc của mình, người dịch đồng thời phải hiểu biết tổng quát về vấn đề mà mình đang dịch, và bám sát phát biểu của người nói, tránh thêm bớt vào nội dung dịch. Tham gia vào dịch công việc dịch này thường là những

phiên dịch viên giỏi, am hiểu vấn đề được đề cập, có nhiều kinh nghiệm trong việc dịch hội nghị, hội thảo quốc tế.

* Dịch đuổi

Dịch đuổi là dịch bắt đầu ngay sau khi người nói kết thúc một câu hay một đoạn. Người dịch vừa nghe, vừa chép lại vẫn tất những điều người phát ngôn đang nói. Cách dịch này được dùng phổ biến trong nhiều trường hợp, đặc biệt là trong những cuộc nói chuyện tay đôi, ở đó người dịch ngồi gần cả hai người hoặc hai nhóm người đang đối thoại.

✓ Dịch viết

Là công việc chuyển đổi một văn bản viết từ ngôn ngữ này sang ngôn ngữ khác. Người dịch viết không phải chịu sức ép thời gian căng thẳng hay yêu cầu phải phản ứng tức thì như dịch nói.

Tuy nhiên, về mặt chất lượng dịch (sự chính xác về ngữ nghĩa, sự trong sáng, mạch lạc và hình ảnh trong cách hành văn) thì đòi hỏi đối với văn bản dịch viết cao hơn rất nhiều so với văn bản dịch nói. Bởi lời nói thoáng qua, những lỗi nhỏ của người phiên dịch có thể không khiến người nghe chú ý. Nhưng dịch viết thể hiện rõ ràng trên văn bản viết, Người phiên dịch lúc này đã ở vào thế "bút sa gà chết" và không được phép mắc lỗi.

Những yêu cầu cơ bản với người dịch viết là:

- Có kiến thức rộng về nhiều lĩnh vực, đặc biệt là kiến thức về văn hóa của nước sử dụng thứ tiếng mình đang dịch.
- Có khả năng viết và phân tích tốt.
- Có khả năng biên tập tốt.

► Dịch xuôi và dịch ngược

Dựa vào ngôn ngữ được phiên dịch chuyển đổi, người ta lại chia ra làm hai kiểu dịch xuôi và dịch ngược.

✓ Dịch xuôi:

Là việc chuyển dịch ngôn ngữ từ tiếng nước ngoài sang tiếng mẹ đẻ của người dịch.

Nhiều người nghĩ rằng dịch xuôi dễ hơn dịch ngược, chỉ cần vốn ngữ pháp vững vàng, vốn từ vựng tương đối và quyển từ điển là sẽ dịch được dễ dàng. Nhưng sự thực không hoàn toàn như vậy. Việc dịch xuôi cũng thường gặp khá nhiều khó khăn. Chẳng hạn bạn phải dịch các chuyên đề lớn về chính trị, kinh tế, văn hóa, đối ngoại v.v... từ tiếng nước ngoài sang tiếng mẹ đẻ. Trong không ít trường hợp, những chuyên đề này được viết với trình độ rất cao, chứa những khái niệm và từ ngữ khó mà tiếng Việt có thể chưa có khái niệm, từ ngữ tương đương.

Lúc này, người phiên dịch phải tra cứu kỹ lưỡng từ điển (kể cả từ điển chuyên ngành), tham khảo ý kiến các chuyên gia trong lĩnh vực đó... để cuối cùng đưa ra một công thức tương đối phù hợp. Đồng thời, phải có thêm chủ thích cụ thể, cặn kẽ để người nghe hoặc người đọc hiểu được. Trong nhiều trường hợp, ở các văn bản dịch, bạn có thể thấy dịch giả để chữ "tạm dịch là..." và chủ thích sau đó.

Ngoài ra, một trong những lỗi về tư duy mà phiên dịch viên dễ mắc phải, nhất là những người mới vào nghề, là nói theo lối tiếng nước ngoài. Nhiều ngôn ngữ như tiếng Pháp, tiếng Anh v.v... thường sử dụng cấu trúc khá phức tạp với những mệnh đề phụ hay thể bị động.

Người học ngoại ngữ nhiều rất dễ quen sử dụng theo cách này. Trong khi đó, ngữ pháp Việt Nam lại có xu hướng sử dụng những câu đơn giản, lối nói chủ động. Như vậy, rõ ràng bạn đã dịch sang tiếng Việt rồi mà bản dịch của bạn vẫn bị chê là "Tây quá" hay "văn Tây".

Trong trường hợp này, để có bản dịch thực sự đúng và hay, bạn không những cần thông thạo ngoại ngữ, mà còn phải nắm vững và làm chủ được chính ngôn ngữ mẹ đẻ của mình. Điều này quả không dễ chút nào, bởi không phải người Việt nào cũng có thể nói được tiếng Việt thực sự trong

sáng, rõ ràng và dễ hiểu, phát huy được vốn từ vựng giàu về hình ảnh, thanh điệu, cách ví von v.v... của tiếng Việt.

✓ Dịch ngược

Là việc chuyển dịch ngôn ngữ từ tiếng mẹ đẻ của người dịch sang tiếng nước ngoài.

Nếu dịch xuôi đã khó thì dịch ngược còn có phần gian nan hơn. Đây là công việc khó nhiều bề. Viết được tiếng nước ngoài với trình độ ngang bằng người bản xứ là điều có khi phải vài chục năm trong nghề dịch mới tạm đạt được.

Chẳng hạn, bạn sẽ xoay sở thế nào để tìm được các "công thức dịch" đúng cho những khái niệm vẫn được dùng quen thuộc ở Việt Nam như: "Phép vua thua lệ làng", "Lá lành đùm lá rách", "Chính sách đi tắt đón đầu", "Vừa đá bóng vừa thổi còi" v.v..

Khi dịch nói, người phiên dịch thường sẵn hành dịch xuôi và dịch ngược đồng thời. Còn với dịch viết, do yêu cầu và tính đặc thù của công việc, những văn bản dịch ngược thường có thù lao cao hơn so với dịch xuôi.

Một người phiên dịch giỏi là người có khả năng dịch xuôi và dịch ngược đều tốt như nhau. Nhiều người phiên dịch lâu năm trong nghề truyền đạt lại kinh nghiệm của mình rằng: không nên quá

phân biệt dịch xuôi hay dịch ngược, bởi kỹ năng của hai cách dịch này hỗ trợ rất nhiều cho nhau. Thường người dịch xuôi tốt thì cũng dịch ngược tốt và ngược lại.

► Nghề phiên dịch hướng tới ai?

Đối tượng của người phiên dịch chính là những sự kiện, vấn đề, ý tưởng v.v... được nói hoặc viết bằng một ngôn ngữ, cần được chuyển đổi sang ngôn ngữ khác. Bởi vậy, lĩnh vực hoạt động của nghề nghiệp này rất đa dạng và phong phú. Trong mọi sự kiện, vấn đề... mang tính chất quốc tế đều cần tới phiên dịch.

Người phiên dịch làm việc cho các quốc gia, tổ chức và cá nhân có nhu cầu. Họ giữ vai trò quan trọng trong chiến tranh (hội cung tù binh hoặc những kẻ xâm nhập trái phép, soạn tối hậu thư, giao dịch đàm phán v.v...) và cảnh quan trọng hơn trong hòa bình (thúc đẩy quan hệ hữu

ngệ hợp tác về chính trị, kinh tế, văn hóa, nghệ thuật, bảo vệ quyền lợi dân tộc và độc lập, an ninh quốc gia v.v...).

Thế giới đang đứng trước hai xu hướng: toàn cầu hóa và khu vực hóa. Xu hướng toàn cầu hóa đòi hỏi bạn ít nhất phải thông thạo một ngoại ngữ vốn được coi là ngôn ngữ quốc tế: tiếng Anh.

Còn xu hướng khu vực hóa lại mở ra trước mắt bạn vô vàn cơ hội nếu bạn giỏi những ngôn ngữ của châu Á như tiếng Trung Quốc, Nhật Bản, Hàn Quốc v.v... hay ngôn ngữ của các quốc gia trong khu vực ASEAN (Thái Lan, Lào, Campuchia, Indônêxia v.v...)

Hiểu biết sâu sắc ngôn ngữ một dân tộc khác sẽ giúp người phiên dịch hiểu kĩ được những điểm mạnh và yếu của ngôn ngữ ấy, đồng thời giúp các thuyết khách làm việc một cách có hiệu quả hơn.

Khi nhận xét về một đại sứ Pháp ở Đức, một cán bộ cao cấp của Bộ Ngoại giao Đức nói:

"Chúng tôi cảm thấy sung sướng khi nghe đại sứ nói tiếng Đức một cách lưu loát, hiếm khi phải dự đoán việc đang chờ".

Vị đại sứ này vốn xuất thân là một phiên dịch và lời khen ấy là sự tôn vinh cho cả sự nghiệp phiên dịch lẫn ngoại giao của ông.

➤ BẠN CÒN BIẾT

➤ Dịch những tài liệu văn hóa, chuyên ngành

Trong nhiều trường hợp, công việc dịch viết đòi hỏi trình độ rất cao về vốn kiến thức văn hóa hoặc chuyên ngành, đặc biệt là các tài liệu, tác phẩm chính trị, pháp luật, khoa học hay văn học nghệ thuật v.v...

Bởi vậy, trong nhiều trường hợp, dịch giả đồng thời phải là nhà văn, nhà ngôn ngữ học, nhà khoa học (với các tài liệu chuyên ngành) v.v...

Chẳng hạn như khi dịch một tác phẩm văn học nước ngoài sang tiếng Việt, bản dịch của một nhà văn am tường ngoại ngữ thường tốt hơn rất nhiều so với bản dịch của một người dịch chỉ thuần túy giỏi về ngoại ngữ.

Các tác phẩm văn học dịch cũng được bảo hộ về mặt bản quyền. Dịch giả cũng có quyền sở hữu đối với tác phẩm dịch như là người sáng tác có quyền sở hữu tác phẩm gốc của mình.

Dịch thuật do vậy trong nhiều trường hợp cũng được coi là một hoạt động sáng tạo. Những tranh luận xung quanh một bản dịch là điều không thể tránh khỏi. Phê bình dịch thuật trên cơ sở ấy cũng rất phát triển, góp phần làm cho hoạt động dịch thuật về mặt lý thuyết và thực tiễn ngày càng hoàn thiện.

☞ HÀNG CHẾ SỐ 3

➤ CÔNG VIỆC CỦA PHIÊN DỊCH VIÊN

Nhiều người nghĩ rằng cứ có văn bản hoặc nghe người nước ngoài nói là phiên dịch viên có thể chuyển đổi sang tiếng Việt ngay. Điều đó chỉ đúng một phần. Nhiều người phiên dịch càng làm lâu năm trong nghề lại càng thấy được những gian nan, vất vả của nghề này.

Những phiên dịch muốn làm tốt công việc của mình phải tuân theo những quy tắc nhất định. Và bạn sẽ tìm thấy niềm vui trong nghề nghiệp từ sự ngợi khen và biết ơn của những người cần đến công việc phiên dịch của bạn.

Một phiên dịch viên nổi tiếng xuất sắc từng kể lại với mọi người niềm hạnh phúc khôn xiết của anh sau ngày làm việc vất vả tại một hội nghị quốc tế về năng lượng. Thật bất ngờ, chính ông chủ tịch hội nghị đã đến bắt tay anh để cảm ơn. Anh hiểu đó là lời khen tự đáy lòng bởi đây là hội thảo của Cơ quan hàng không vũ trụ Mỹ NASA với đầy những thuật ngữ mới, những từ chuyên ngành chưa có trong tiếng Việt.

Chính những niềm vui nghề nghiệp đơn giản ấy đã khiến cho những người phiên dịch thêm yêu công việc của mình.

➤ Công việc của người dịch mới

Người dịch nói đòi hỏi phải có khả năng sử dụng cả hai ngôn ngữ gốc và ngôn ngữ dịch một cách hoàn hảo nhất, cũng phản ứng nhanh, linh hoạt.

✓ Nghiên cứu kĩ chủ đề cần phiên dịch

Đây gần như là yêu cầu bắt buộc với người dịch nói, đặc biệt khi dịch cho các hội nghị, hội thảo chuyên đề.

Người phiên dịch phải nắm được vấn đề hay hiểu được công việc mình cần phải dịch trước khi tới địa điểm dịch. Sẽ thật tuyệt vời nếu bạn được dịch về một lĩnh vực, chủ đề mà bạn hoàn toàn nắm vững. Nhưng không phải lúc nào cũng may mắn như vậy. Trong nghề dịch, bạn nhiều khi gặp phải những lĩnh vực khó và chuyên sâu như Công nghệ vật liệu, Năng lượng nguyên tử v.v... Ngay cả lĩnh vực mà bạn tưởng mình đã thông thuộc cũng có thể liên tục xuất hiện những khái niệm, thuật ngữ mới, đòi hỏi người phiên dịch phải cập nhật. Người phiên dịch bởi vậy thường nghiên cứu, tìm hiểu để đưa ra được một danh sách những từ và thuật ngữ thường được dùng trong lĩnh vực đó. Anh ta cũng cần tìm gặp những chuyên gia trong và ngoài hội thảo để nhờ giúp về những khái niệm, từ ngữ mới hoặc khó.

Thông thường, những người tổ chức sẽ báo trước cho bạn về đề tài, chủ đề cần dịch. Trong những hội thảo, hội nghị, cuộc họp... quan trọng, người tổ chức thường có xu hướng tìm kiếm những phiên dịch có nhiều kinh nghiệm trong lĩnh vực này.

Ngoài ra, họ có thể chuyển trước tới bạn nội dung chính của các bài phát biểu, tham luận sẽ được báo cáo. Sự chuẩn bị tốt luôn giúp cho bạn có thể nhanh nhạy, xử lý kịp thời trong những tình huống bất ngờ, hoàn thành tốt công việc của mình.

✓ Làm việc theo cặp

Với kiểu phiên dịch đồng thời, người phiên dịch phải tiến hành dịch ngay khi người nói bắt đầu nói. Công việc này đòi hỏi sự tập trung tư tưởng và sức lực cao độ. Do vậy, những người dịch đồng thời thường làm việc theo cặp, mỗi người dịch sẽ đảm nhiệm công việc trong khoảng 20 đến 30 phút.

Tuy nhiên, bạn đừng nghĩ người đến phiên nghị là hoàn toàn chơi đùa nhé. Họ vẫn thường chú ý lắng nghe và nhắc người đang chịu trách nhiệm dịch. Mặt khác, bằng cách này, họ theo dõi các vấn đề được phát biểu để có thể tiếp tục dịch sau đó.

✓ Tốc độ và quan sát nét mặt

Với công việc dịch đuổi, người dịch phải vừa nghe, vừa ghi chép lại những điều đang được nói. Bởi vậy, khả năng tốc độ rất quan trọng. Người phiên dịch sẽ dịch ngay sau khi người nói kết thúc một câu hoặc một đoạn. Cách dịch này thường được dùng trong những cuộc nói chuyện giữa hai người hay hai nhóm người. Trong quá trình dịch, người dịch đuổi thường chú ý quan sát biểu hiện, tâm trạng của cả hai bên. Qua nét mặt, thái độ của người nghe, người phiên dịch đoán biết được liệu những gì mình dịch có rõ ràng, dễ hiểu không, từ đó có những điều chỉnh thích hợp.

➤ Công việc của người dịch viết

Không phải chịu sức ép thời gian căng thẳng, đòi hỏi phản ứng tức thì như nghề dịch nói, nhưng dịch viết có những gian nan và yêu cầu khắt khe riêng. Truyền tải được thật trong sáng, chính xác và sinh động những ý tưởng của văn bản dịch là yêu cầu của công việc này.

✓ Đọc thật kỹ và tra từ điển

Dù dịch xuôi hay dịch ngược, đọc thật kỹ văn bản là công việc đầu tiên của người dịch viết. Những người phiên dịch cẩn thận và chuyên

nghiệp không đọc lướt qua văn bản mà đọc đi đọc lại nhiều lần, xác định chắc chắn nội dung, tránh những sai sót đáng tiếc.

Sau khi đã nghiên cứu khá kỹ lưỡng nội dung văn bản, người phiên dịch gạch ra những từ chưa biết và tiến hành tra cứu trong từ điển. Không chủ quan, luôn biết cách sử dụng từ điển là yêu cầu cần thiết của người phiên dịch. Bởi ngôn ngữ của từng quốc gia, dân tộc luôn có sự thay đổi, bổ sung. Ngay cả một từ đã cũ cũng có thể hàm chứa những nghĩa mới. Dù giỏi giang đến đâu, người phiên dịch cũng không bao giờ cho phép mình chủ quan. Anh ta phải đọc kỹ những nghĩa mà từ điển cung cấp, rồi lựa chọn nghĩa thích hợp.

✓ Nghiên cứu thêm những tài liệu khác

Với một số chủ đề khó, có tính chuyên ngành cao (như các vấn đề về môi trường sinh thái, văn hóa học, công nghệ sinh học v.v...), người dịch có thể phải đọc thêm những kiến thức liên quan đến chủ đề mà họ chưa hiểu rõ trong tài liệu cần dịch. Nếu vẫn chưa thật hiểu, họ có thể tham khảo chính người viết hoặc người thuê dịch để làm sáng tỏ những ý tứ mà họ chưa rõ hoặc không quan.

Dịch viết không phải là việc thay từ tương đương từ ngôn ngữ gốc sang ngôn ngữ dịch. Nó yêu cầu các đoạn, các ý tưởng phải được truyền

tải một cách khéo léo để đạt được độ hấp dẫn, chuẩn xác như văn bản gốc. Ngoài văn bản được dịch, người dịch giỏi và chuyên nghiệp rất chú ý cung cấp phần chú giải cho những câu nói thông tục, từ lóng và một số cách thể hiện không thể dịch theo nghĩa đen. Đây chính là yếu tố thể hiện bản lĩnh và tài năng của người dịch. Nó đòi hỏi người dịch không chỉ thông thạo về ngôn ngữ mà còn phải có vốn văn hóa, kiến thức sâu rộng.

✓ Kiểm tra và đánh giá

Trước khi đưa bản dịch hoàn chỉnh tới tay người thuê dịch, người phiên dịch cần kiểm tra lại nhiều lần. Bạn không nên coi việc kiểm tra kỹ lưỡng như vậy là quá cầu toàn. Nó thể hiện tinh thần trách nhiệm cao của người phiên dịch. Trên thực tế, có nhiều loại sai sót như sai về ý, câu, chữ và cả chính tả. Dù bạn đã sử dụng chương trình "đánh vần và văn phạm" (spelling and grammar) trong máy tính thì cũng vẫn có những sai sót mà chỉ tự thân bạn mới có thể khắc phục.

Mặt khác, có không ít trường hợp từ cùng một văn bản gốc, những người dịch khác nhau có thể tạo ra các bản dịch có những ý, những đoạn hoàn toàn khác nhau. Đây thực sự là một "cái bẫy" lớn với người dịch. Bởi vậy, cẩn trọng và kiểm tra kỹ lưỡng là nguyên tắc hàng đầu với người làm công tác dịch viết.

☞ HÀNG CHÈ SỐ 4

➤ PHIÊN DỊCH VIÊN LÀM VIỆC Ở ĐẦU ?

Nếu bạn là một người tình thạo ngoại ngữ, thuần nhuyễn tiếng Việt, sẽ có rất nhiều cơ quan, tổ chức sẵn sàng mời bạn tới làm việc với mức lương đáng mơ ước, thậm chí có thể 150 đến 200 USD một ngày cho việc dịch hội thảo. Nếu bạn không thích làm việc ở một nơi cố định mà chọn con đường của một phiên dịch viên tự do, bạn cũng hoàn toàn có thể tự lo cho mình một cuộc sống sung túc. Tất nhiên, thu nhập rất cao ấy cũng đồng nghĩa với khối lượng công việc khổng lồ và những sức ép căng thẳng mà bạn phải chịu đựng và khắc phục.

Hiện nay, nhiều cơ quan, tổ chức và dịch vụ có nhu cầu sử dụng phiên dịch và điều này có xu hướng tăng trong bối cảnh hội nhập.

Những người có khả năng phiên dịch có thể nộp đơn vào các tổ chức sau:

➤ Các tổ chức quốc tế lớn

Tất cả các tổ chức quốc tế như Liên Hợp Quốc, Ngân hàng Thế giới, Quỹ Tiền tệ Quốc tế... và các tổ chức khu vực như APEC, EU, ASEAN... đều cần đến những phiên dịch viên giỏi biết tiếng Anh và tiếng bản ngữ. Ở những tổ chức này đều

có phòng phiên dịch hoặc những nhóm chuyên làm nhiệm vụ phiên dịch.

Các phiên dịch viên tại đây thường làm nhiệm vụ dịch trong các hội nghị, hội thảo cũng như dịch các báo cáo, văn kiện v.v... Tiếng Anh hiện là ngôn ngữ phổ biến trên toàn thế giới nhưng các ngôn ngữ khác như tiếng Nga, Pháp, Trung Quốc, Tây Ban Nha... vẫn rất cần thiết. Trong các hội nghị, đại biểu của những nước sử dụng ngôn ngữ này vẫn đòi hỏi được nghe các phát biểu hoặc xem các văn kiện bằng tiếng nước mình.

➤ Các công ty đa quốc gia

Đây là những công ty lớn, có chi nhánh hoạt động ở nhiều nước trên thế giới. Các công ty này sử dụng tiếng Anh là chính, đồng thời cần có những phiên dịch thông thạo ngôn ngữ địa phương để phát triển kinh doanh tại từng nước.

Trong bối cảnh phát triển và hội nhập quốc tế mạnh mẽ của nước ta hiện nay, ngày càng có nhiều công ty đa quốc gia đến đầu tư. Đây là điều kiện thuận lợi cho những người làm phiên dịch.

➤ Các công ty du lịch

Ngành du lịch nước ta hiện đang được chú trọng đầu tư phát triển. Một trong những khách hàng chính của ngành du lịch là du khách nước

ngoài. Họ đến từ rất nhiều quốc gia khác nhau và nói nhiều ngôn ngữ khác nhau.

Không phải tất cả khách du lịch nước ngoài đều nói những ngoại ngữ phổ biến như tiếng Anh, tiếng Pháp hay tiếng Trung v.v... Bởi vậy, ngành du lịch rất cần đến những người phiên dịch giỏi, am hiểu về văn hóa, phong tục tập quán của Việt Nam cũng như các nước và khu vực bên thế giới.

► Các tòa soạn báo, đài phát thanh, truyền hình

Nếu bạn giỏi ngoại ngữ và yêu thích báo chí, các cơ quan truyền thông đại chúng có thể là địa chỉ làm việc lý tưởng của bạn. Có một số lượng không nhỏ sinh viên ngoại ngữ tốt nghiệp ra trường làm việc tại các cơ quan báo chí trong các ban quốc tế, kinh tế, văn hóa, xã hội v.v...

Các báo, tạp chí xuất bản bằng tiếng nước ngoài, các chương trình phát thanh và truyền hình dành cho người nước ngoài... đều rất cần đến những phiên dịch viên, biên tập viên, phỏng vấn thông thạo ngoại ngữ.

Bên cạnh những chương trình tiếng nước ngoài, hiện nay, các đài truyền hình trung ương và địa phương của nước ta đang khai thác và sử dụng khá nhiều chương trình truyền hình cũng như các bộ phim nước ngoài như Mỹ, Anh, Pháp, Hàn Quốc, Nhật Bản, Trung Quốc v.v... Điều này

mở ra rất nhiều cơ hội cho những người học ngoại ngữ làm việc tại đài truyền hình.

Những người hoạt động tại các cơ quan truyền thông cần phải thông thạo cả về cả dịch xuôi và dịch ngược, thậm chí có thể viết thông bằng ngoại ngữ. Bên cạnh đó, kỹ năng biên tập cũng rất quan trọng.

► Bộ Ngoại giao

Đây là cơ quan lớn của đến những cán bộ có khả năng ngoại ngữ. Ví thế, nếu bạn cảm thấy mình giỏi ngoại ngữ và muốn trở thành nhà ngoại giao, đừng bỏ lỡ cơ hội nộp đơn vào đây. Hiện nay, Bộ Ngoại giao là nơi tập trung hệ thống phiên dịch viên được coi là giỏi giang và chuyên nghiệp nhất trong cả nước.

► Các vụ phụ trách đối ngoại của các Bộ

Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Giáo dục và Đào tạo, Bộ Khoa học và Công nghệ, Bộ Nông nghiệp

và Phát triển nông thôn v.v... đều có những vụ phụ trách đối ngoại (còn gọi là Vụ Hợp tác quốc tế). Làm việc trong bộ phận này, các phiên dịch viên đảm trách dịch các văn kiện, tài liệu, thỏa thuận, hợp đồng... từ tiếng nước ngoài ra tiếng Việt và ngược lại; dịch trong các buổi tiếp xúc giữa cán bộ của cơ quan với khách quốc tế hoặc khi có đoàn ra nước ngoài đàm phán, tham quan, tìm hiểu tình hình v.v...

► Các nhà xuất bản

Nếu bạn giỏi ngoại ngữ và yêu thích sách, mong muốn được đem tri thức nhân loại đến với mọi người, các nhà xuất bản, công ty sách v.v... sẽ là sự lựa chọn tuyệt vời. Với khả năng ngoại ngữ của mình, bạn có thể dịch thuật hoặc thẩm định, biên tập bản thảo dịch cho nhà xuất bản. Bạn cũng có thể làm việc ở bộ phận đối ngoại hoặc giao dịch bản quyền quốc tế...

► Các cơ quan và tổ chức khác

Dù công việc ở một số cơ quan, đơn vị không có nhiều mối liên hệ với đối tác nước ngoài nhưng trong bối cảnh hội nhập như hiện nay, vai trò của phiên dịch viên ở đó vẫn rất quan trọng.

Họ sẽ dịch các tài liệu về lĩnh vực có liên quan ở các nước để cơ quan, tổ chức học tập, rút

kinh nghiệm. Khi cần cử đoàn tham quan, tìm hiểu, học tập tại nước ngoài... cũng không thể thiếu vai trò của người phiên dịch.

► Các công ty, trung tâm dịch thuật

Với nhu cầu lớn của xã hội, trong những năm gần đây chúng ta chứng kiến sự phát triển mạnh mẽ của các công ty, trung tâm dịch thuật ở Việt Nam. Các phiên dịch viên tiếng Anh, Pháp, Nga, Trung, Nhật, Hàn Quốc, thậm chí Thụy Điển, Hà Lan, Đan Mạch, Tây Ban Nha, Bồ Đào Nha, ẢRập... đều có cơ hội làm việc ở đây.

► Làm việc cho chính bản thân mình

Nghĩa là bạn không hoàn toàn thuộc vào một cơ quan, tổ chức nào cụ thể. Bạn là một phiên dịch viên tự do, chủ động sắp xếp công việc của mình và làm việc theo những "đơn đặt hàng" của các tổ chức, cá nhân có nhu cầu dịch.

Điều kiện thuận lợi của bạn là bạn có thể tự chọn xem mình sẽ dịch cho ai và dịch cái gì. Còn khó khăn bạn phải vượt qua là bạn sẽ không có mức lương cố định hằng tháng, luôn phải tự tìm kiếm, sắp xếp công việc cho mình. Tất nhiên, điều này sẽ chẳng phải là trở ngại nếu bạn là một người phiên dịch giỏi, có trách nhiệm và năng động.

NÀNG CHẤT SỐ 1

➤ **BẠN CÓ NÊN CHỌN NGHỀ PHIÊN DỊCH ?**

➤ **Những lý do để bạn chọn nghề phiên dịch**

✓ **Bạn sẽ luôn được khám phá**

Ngôn ngữ là tinh hoa của mỗi nền văn hóa. Bởi vậy, khi bạn tiểu bắt, sử dụng thêm một ngôn ngữ nghĩa là bạn gần như đã khám phá thêm một nền văn hóa mới.

Thế giới sẽ trở nên gần gũi và thân thiết hơn khi bạn học thêm một ngôn ngữ mới. Như lời một vị cựu đại sứ Namani ở Việt Nam, người am tường nhiều ngoại ngữ, trong đó có cả tiếng Hy Lạp cổ, tiếng La tinh, từng nói: “Biết thêm một ngoại ngữ là biết thêm một cuộc đời”.

✓ **Bạn giữ vai trò quan trọng**

Có thể nhìn từ bên ngoài, bạn luôn là người đứng lặng lẽ phía sau, nhưng bất cứ phiên dịch viên yêu nghề nào cũng đều được vai trò quan trọng và trách nhiệm nặng nề của mình.

Sự bất đồng về ngôn ngữ dễ dẫn đến những hiểu lầm hay xảy ra trong các buổi hội nghị quốc tế, các cuộc họp sang phương, đa phương. Thậm chí, chiến tranh cũng có thể nổ ra bởi những hiểu lầm về ngôn ngữ.

Bởi vậy, nếu bạn là phiên dịch viên, bạn sẽ giúp cho những buổi hội nghị hợp tác phát sự đem lại những hợp tác có ý nghĩa giữa các bên. Bạn chính là cầu nối về ngôn ngữ, ý tưởng, là người giúp dòng chảy thông tin giữa những người tham gia giao tiếp được liên mạch.

✓ **Bạn sẽ được đến nhiều nơi trên thế giới, được gặp những nhân vật nổi tiếng**

Theo chân những hoạt động mang tính quốc tế, người phiên dịch có thể được đến nhiều quốc gia, vùng lãnh thổ khác nhau. Và biết đâu, bạn sẽ là người tháp tùng nguyên thủ quốc gia trong các chuyến công du nước ngoài, được gặp gỡ những nhân vật cấp cao khác. Cũng có thể

một ngày nào đó, bạn sẽ là người phiên dịch, được ngồi sát ngay bên thân tượng mà bạn vẫn ngưỡng mộ suốt thời thơ ấu. Điều đó có thể xảy ra lắm chứ!

✓ Cơ hội việc làm lớn

Khi hội nhập đang trở thành xu thế tất yếu của tất cả các nước trên thế giới, thì các công ty, tổ chức, cơ quan trong nước và quốc tế luôn cần đến những phiên dịch viên giỏi.

Cùng với cơ hội việc làm phong phú là mức thu nhập tương đối cao so với mặt bằng chung của cả xã hội hiện nay. Tuy nhiên, đây cũng là nghề nghiệp có tính cạnh tranh và đào thải lớn. Bởi ngày nay, ngoại ngữ đã trở thành một công cụ được rất nhiều bạn trẻ nỗ lực trau dồi trong hành trang lập nghiệp của mình.

✓ Bạn có nhiều cơ hội thăng tiến

Một số phiên dịch viên của Bộ Ngoại giao ở các nước đã trở thành vị đại sứ đáng kính. Ở Việt Nam, các Phó Thủ tướng Nguyễn Mạnh Cẩm, Võ Khoan đều từng là phiên dịch viên. Bởi vậy, bắt đầu từ nghề phiên dịch, với cơ hội được đi nhiều nước, tiếp xúc nhiều nền văn hóa khác nhau và luôn được ở bên những vị quan chức cấp cao, bạn sẽ học hỏi được nhiều điều. Kể từ đó, với hành trang phong phú của nhiều năm

kinh nghiệm, rất có thể bạn sẽ trở thành một nhà ngoại giao có tài thuyết khách, một vị chính khách uyển bác và lịch lãm, một nhà quản lý tài năng v.v...

Và bạn cũng hãy biết rằng, trong bất cứ nghề nghiệp nào cũng vậy, cơ hội thăng tiến không đến với tất cả mọi người. Nó chỉ là phần thưởng cho những ai thực sự nỗ lực vươn lên và tìm được phương pháp làm việc hiệu quả, sáng tạo nhất.

✓ Tuổi thọ nghề nghiệp cao

Có những nghề nghiệp "tuổi thọ" thường rất ngắn như nghề tiếp viên hàng không, nghề múa v.v... Với nhiều nghề nghiệp khác, bạn thường

1957-20
NHÀ XUẤT BẢN
KIM ĐỒNG

phải chia tay với nghề khi đến tuổi về hưu. Nhưng bạn sẽ có thể gắn bó rất lâu năm cùng nghề phiên dịch.

Những dịch giả giỏi không bao giờ sợ không có việc làm ngay cả khi đã đến cái tuổi "thất thập cổ lai hi". Thậm chí, lúc ấy với kinh nghiệm lâu năm và kiến thức uyên bác của mình, họ còn được mọi người kính nể và tin tưởng hơn.

Tất nhiên, với công việc dịch nói, cũng có những giới hạn tuổi tác nhất định. Bởi đến một lúc nào đó, đôi tai bạn không còn tinh tượng như trước, phản xạ cũng không nhạy bén nữa và bạn cũng không thể "đi bất cứ nơi đâu" như ngày xưa. Lúc ấy, bạn có thể chuyển vào các công việc như dịch sách báo, tài liệu hay dịch phim v.v... cho các đài truyền hình.

► Những thách thức trong nghề phiên dịch

✓ Phải liên tục học hỏi, am hiểu chủ đề dịch

Có thể khi mới vào nghề, bạn không thể ngay lập tức trở thành một người phiên dịch tinh thông, nhưng bạn vẫn có thể xoay sở tốt nếu như có sự chuẩn bị tốt về chủ đề dịch. Thách thức đầu tiên của nghề phiên dịch là bạn luôn phải cẩn thận tìm hiểu những gì mình cần dịch, nếu không bạn sẽ sớm gặp thất bại.

✓ Nghề chịu nhiều áp lực

Công việc phiên dịch thường chịu vô vàn sức ép: sức ép về căng thẳng cao độ của dịch đồng thời (vừa nghe vừa dịch), sức ép không kém gay gắt của dịch đuổi, sức ép về những khái niệm mới, từ ngữ mới và nhiều khi là thời hạn giao bản dịch rất gấp gáp của dịch viết. Áp lực lớn nhất là bạn phải dịch thật chính xác, thật đúng ý người nói hoặc người viết, kể cả khi họ có ý mập mờ, đồng thời bản dịch lại phải hay, có duyên và hấp dẫn.

✓ Cần cập nhật những thông tin mới, lĩnh vực mới

Ngôn ngữ luôn luôn phát triển. Bởi vậy, nghề phiên dịch đòi hỏi phải liên tục học tập để trau dồi ngoại ngữ mà mình đang sử dụng và cả tiếng Việt nữa. Nước ta đang trong thời kì đổi mới và phát triển về các mặt nên nhiều khái niệm, từ ngữ và cách nói mới xuất hiện. Nếu không cập nhật, bạn sẽ không thể dịch được.

✓ Kỹ luật nghề nghiệp

Khi dịch nói và viết, bạn cần nhất thiết trung thành với văn bản gốc. Bạn phải coi đó như vấn đề "lương tâm nghề nghiệp" của người dịch. Nếu bạn dịch sai, có thể mọi người không phát hiện được ngay lúc ấy, nhưng ai dám

chắc rằng lỗi sai đó sẽ lại không gây ra những hậu quả lớn như hiểu lầm nghiêm trọng giữa các bên đối tác...

✓ **Nắm vững tâm lý của người nói**

Đa nghĩa là một trong những đặc trưng của từ ngữ. Bởi vậy, nếu bạn muốn dịch đúng, dịch sát ý của người nói, bạn cần phải biết quan sát cử chỉ, thái độ, nét mặt của họ để chọn được những ý nghĩa thích hợp nhất cho từng ngôn từ.

Đây được coi là kỹ năng quan trọng của người dịch nói. Nghĩa là anh ta không chỉ biết lắng tai để nghe mà còn phải mở rộng đôi mắt để nhìn và phát hiện.

☞ **NĂNG KHỂ SỐ 4**

➤ **NHỮNG TỐ CHẤT GIÚP BẠN THÀNH CÔNG TRONG NGHỀ PHIÊN DỊCH**

➤ **Năng khiếu ngoại ngữ**

Đây là một trong những tố chất quan trọng nhất giúp bạn đến với nghề phiên dịch. Nếu có năng khiếu học ngoại ngữ, bạn sẽ tiếp thu rất nhanh và cũng sẽ rất yêu ngôn ngữ mình học. Năng khiếu ấy giúp bạn nhanh chóng tiến bộ trong việc học ngoại ngữ, giúp bạn trúng tuyển vào những cơ sở đào tạo ngoại ngữ tốt. Khi bạn đã vào nghề, năng khiếu ngoại ngữ lại khiến bạn dễ dàng hơn trong việc cập nhật những từ vựng, khái niệm, thuật ngữ mới sau này.

Tuy nhiên, bạn cũng hãy luôn nhớ rằng năng khiếu là quà tặng của tạo hóa khi bạn được sinh ra. Nhưng có tu dưỡng, rèn luyện cho năng khiếu trở thành tài năng hay không lại phụ thuộc hoàn toàn vào ý chí, sự nỗ lực, chăm chỉ của chính bản thân bạn. Nếu bạn cậy mình thông minh hơn một số bạn bè khác mà chủ quan, không lên tục tra dồi kiến thức, một ngày nào đó, bạn sẽ giật mình nhận ra rằng đã tụt lại xa bao nhiêu trên con đường vươn tới mục tiêu.

► **Trí nhớ tốt, khả năng diễn đạt lưu loát, gọn ghe:**

Học ngoại ngữ là bạn học thêm một kho từ vựng, cấu trúc ngữ pháp v.v... khổng lồ. Trí nhớ tốt giúp bạn lưu giữ kho tàng ấy.

Dù bạn dịch viết hay dịch nói, khả năng diễn đạt cũng là một trong những yếu tố đầu tiên quyết định đến thành công của bạn. Chẳng ai có thể chấp nhận một phiên dịch viên, dù kiến thức về ngôn ngữ uyên thâm đến đâu, lại nói mãi chẳng thành câu hay diễn đạt dài dòng, lộn xộn.

► **Giỏi tiếng Việt**

Hầu hết chúng ta đều nghĩ mình đã hoàn toàn thông thạo tiếng Việt. Nhưng không hẳn như vậy. Để có thể làm chủ một ngôn ngữ không phải là điều dễ dàng, ngay cả khi đó là tiếng mẹ đẻ của bạn. Rất ít người có thể chắc chắn rằng mình nói chuẩn và hay tiếng Việt.

Muốn trở thành phiên dịch giỏi, bạn phải sử dụng nhuần nhuyễn tiếng Việt để diễn đạt thật trong sáng khi dịch xuôi và truyền đạt thật chính xác cái "hồn Việt" khi dịch ngược.

Để rèn luyện cho mình phẩm chất này, bạn hãy dành nhiều thời gian để học môn Văn và Tiếng Việt trên nhà trường. Tất nhiên, bạn cũng đừng quên đọc những tác phẩm văn học trong nước nổi tiếng, và cả các tác phẩm văn học dịch thành công. Đọc sách là

một phương pháp rất tốt để trau dồi vốn ngôn ngữ của bạn.

► **Kiên trì và chăm chỉ**

Với nghề nghiệp nào cũng vậy, bạn không thể thành công nếu thiếu đi sự kiên trì và đức tính chăm chỉ. Phiên dịch lại càng không phải là một công việc dễ dàng. Bạn cần kiên trì học tập và luôn tìm tòi, học hỏi để nâng cao nghiệp vụ. Nhiều khi để có một bản dịch tốt, bạn phải tham khảo rất nhiều từ điển, tư liệu, thậm chí phải bút đầu, bút tóc mới tìm ra được một cách dịch đúng, phù hợp.

Người bạn quý và đáng tin cậy của những người phiên dịch là các quyển từ điển. Bạn nên sắm có trong tay những cuốn từ điển uy tín mới xuất bản để cập nhật được các từ ngữ mới nhất.

Biết tổ chức công việc

Để trở thành phiên dịch viên giỏi, bạn cần biết tổ chức công việc và trau dồi khả năng của mình một cách khoa học. Bạn nên ghi chép đầu đũa các từ mới và cách dùng chúng theo một trật tự nhất định. Với những cuốn "cẩm nang" của chính mình, bạn có thể lưu giữ được kiến thức cần thiết để tham khảo và sử dụng lại một cách dễ dàng, nhanh chóng.

► Nhanh nhẹn, năng động, tự tin

Những phẩm chất này sẽ là điểm cộng cho bạn nếu muốn trở thành một phiên dịch viên thực thụ. Bạn thử nghĩ xem, người phiên dịch thường phải đứng trước một đám đông với bao nhiêu người đang chờ nghe bạn nói. Nếu không tự tin, bạn sẽ trở nên lúng túng, mất tập trung và truyền đạt không chính xác. Còn nếu bạn nhanh nhẹn, năng động, bạn sẽ xoay sở rất nhanh để thoát hiểm trong những tình huống "ngàn cân treo sợi tóc".

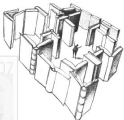
Chẳng hạn như nếu gặp một từ ngữ khó, bạn chưa thấy bao giờ, mà đó lại là từ khóa mang ý nghĩa chính của toàn câu thì bạn phải làm thế nào? Lúc ấy chỉ sự nhạy bén, nắm bắt được vấn đề mới giúp bạn hiểu được người nói cần truyền đạt điều gì.

► ĐIỀU GÌ CẢN TRỞ BẠN THÀNH PHIÊN DỊCH VIÊN CHUYÊN NGHIỆP

*Bạn rất khó diễn đạt những suy nghĩ của mình và không thể nhớ nổi những từ mới, những cấu trúc ngữ pháp tiếng Anh, tiếng Pháp v.v... làm thì, nhiều thế.

*Bạn rất lười đọc. Việc đọc những cuốn sách về văn hóa, lịch sử, khoa học... là cực hình với bạn.

*Quan niệm của bạn là việc đến đâu hay đến đó, không phải chuẩn bị tìm hiểu trước.

*Bạn bị tật về phát âm như nói ngọng hoặc nói lắp.

*Bạn nói và viết tiếng Việt sai nhiều và chẳng hề muốn sửa điều đó. Bạn nghĩ rằng, có muốn chắc bạn cũng chẳng sửa được đâu.

*Bạn rất vô tư. Mọi thứ trên đời cứ trôi qua mà không đọng lại một chút gì để bạn phân tích, tìm hiểu sâu hơn.

*Bạn rất ít khi truyền đạt lại lời nói của người khác đúng đến 30%.

☞ HÀNG CHỀ SỐ 7

➤ HỌC NGHỀ PHIÊN DỊCH Ở ĐÂU ?

Nếu bạn muốn trở thành một phiên dịch viên, điểm lựa chọn đầu tiên của bạn hẳn là các trường đại học ngoại ngữ hay đại học sư phạm ngoại ngữ rồi.

Bên cạnh đó, Trường Đại học Ngoại thương, Học viện Quan hệ Quốc tế, khoa Đông Phương và khoa Quốc tế học thuộc Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn (Đại học Quốc gia) v.v... cũng là những cơ sở đào tạo ngoại ngữ rất tốt. Đã có nhiều phiên dịch viên giỏi trưởng thành từ những trường này.

Bạn còn có thể theo học ngoại ngữ chuyên ngành trong khối các trường kỹ thuật và kinh tế. Chẳng hạn Trường Đại học Bách khoa Hà Nội có khoa Tiếng Anh chuyên ngành kỹ thuật, Trường Đại học Ngoại thương có khoa Tiếng Anh thương mại đào tạo ngoại ngữ chuyên ngành kinh tế v.v... Bạn có thể truy cập vào các trang web của trường hay trang web của Bộ giáo dục và Đào tạo để biết thông tin chi tiết hơn. Người phiên dịch có phạm vi hoạt động rất rộng, tuy nhiên, anh ta không thể là chuyên gia về mọi thứ. Bởi vậy, đa số những người dịch chuyên nghiệp thường tìm một vài lĩnh vực phù hợp với mình. Điều này cũng có nghĩa là

bạn phải học (ở nhà trường hay tự học) và liên tục bồi bổ vốn ngoại ngữ chuyên ngành thuộc lĩnh vực mình đã lựa chọn.

Hiện nay, có rất nhiều trung tâm đào tạo ngoại ngữ có uy tín của nước ngoài được mở tại Việt Nam, đặc biệt là với tiếng Anh và tiếng Pháp. Theo học những trung tâm này là cơ hội rất tốt để bạn hoàn thiện vốn ngoại ngữ của mình.

☞ Tự học ngoại ngữ ngay từ hôm nay

Mỗi người có một cách học ngoại ngữ riêng. Bạn có thể theo học các cơ sở đào tạo ngoại ngữ tốt, những người thầy giỏi, xin làm tình nguyện viên tại những tổ chức quốc tế hoạt động tại Việt Nam, tham gia vào các diễn đàn của giới trẻ thế giới lập ra quanh một chủ đề nào đó trên mạng Internet v.v...

Nghĩa là có rất nhiều con đường khác nhau để bạn học một ngôn ngữ nào đó. Nhưng điều quan trọng bạn nên nhớ là ngoại ngữ đòi hỏi ở bạn khả năng tự học rất cao và sự luyện tập bền bỉ. Thường xuyên đọc báo, xem sách, nghe các đài nước ngoài, xem các kênh truyền hình, phim ảnh bằng ngôn ngữ mình học và chịu khó giao tiếp với người nước ngoài vẫn là cách tự học tốt nhất. Bởi ngôn ngữ là sinh ngữ, chúng cần được sử dụng tối đa trong cuộc sống hàng ngày của bạn.

☞ HÀNG GHẾ SỐ 8

➤ BẠN QUYẾT ĐỊNH

Bạn đã khám phá bảy hàng ghế trong *Toa tàu số 29: Nghề Phiên dịch*. Bảy hàng ghế ấy đã giúp bạn hiểu được phần nào những thuận lợi và khó khăn của nghề nghiệp này. *Hàng ghế số 8* là hàng ghế của chính bạn, những phiên dịch viên tài năng trong tương lai.

Ngay từ hôm nay, bạn có thể bắt đầu xây những viên gạch đầu tiên để khởi nghiệp rồi đấy. Bạn có thể tìm ở thư viện, hoặc qua mạng Internet tải về những câu chuyện, bài viết ngắn bằng ngoại ngữ mà mình đang học rồi dịch thử sang tiếng Việt.

Khi gặp phải từ nào khó, bạn đừng ngại ngần hỏi thầy cô dạy ngoại ngữ của mình, và những người thông thạo ngoại ngữ xung quanh bạn. Đừng quên tìm đọc các cuốn sách song ngữ, và thử so sánh những câu dịch của mình với dịch giả xem.

Tất nhiên, ban đầu bạn chưa thể dịch hay được, nhưng thời gian và sự chăm chỉ, nỗ lực sẽ giúp bạn tiến bộ không ngờ đấy.

Bạn hãy tham gia vào các câu lạc bộ ngoại ngữ mà mình yêu thích. Ở đó, các bạn có thể

trao đổi với nhau về kinh nghiệm dịch, hoặc cùng nhau xây dựng những vốn từ về văn hóa, khoa học, thương mại của tiếng Anh, tiếng Pháp, tiếng Trung... Nếu câu lạc bộ của bạn tổ chức những đêm dạ hội, hay buổi thảo luận bằng ngoại ngữ, đừng ngại ngần xung phong làm người dẫn chương trình hay tham gia thảo luận nhé! Hãy tập tự tin để nói thứ tiếng bạn đang học trước đám đông.

Trong những ngày nghỉ hoặc kỳ nghỉ hè, bạn thử tham gia vào những nhóm tình nguyện giao lưu văn hóa với các bạn thiếu niên nước ngoài sang Việt Nam. Bạn sẽ học được rất nhiều về ngôn ngữ và văn hóa từ những người bạn cùng lứa ấy.

Để trở thành phiên dịch viên chuyên nghiệp, bạn cần có thời gian. Nhưng để tích lũy vốn từ, kiến thức về ngoại ngữ lẫn tiếng Việt thì bạn có thể bắt tay ngay từ bây giờ. Hãy học hết mình trong những giờ ngoại ngữ trên lớp hoặc các buổi học thêm ở trung tâm ngoại ngữ. Với tình yêu, lòng say mê và sự nỗ lực, thành công sẽ đến với bạn vào một ngày không xa.

Theo quan niệm của phương Đông và phương Tây, số 8 là con số của sự nỗ lực và thành công. Chúc bạn may mắn!!!

📖 **NÀNG CHẾ SỞ**

➤ **BẠN MUỐN BIẾT**

➤ **Lược sử nghề phiên dịch**

Phiên dịch là một trong những nghề cổ xưa nhất của loài người, bắt nguồn từ những mong muốn giao tiếp đầu tiên giữa các bộ tộc, bộ lạc có ngôn ngữ khác nhau. Ngay từ trước Công nguyên, do nhu cầu tiếp xúc chính trị, chiến tranh, buôn bán giữa các bộ lạc, các quốc gia cổ đại v.v., nghề này đã khá phát triển.

Nhu cầu truyền bá tôn giáo cũng đóng vai trò quan trọng trong lịch sử nghề phiên dịch của thế giới. Các nhà truyền giáo đồng thời cũng là những người phiên dịch tài năng. Chẳng hạn như các nhà sư là những người đã dịch kinh Phật từ chữ Phạn sang tiếng Trung Quốc. Từ đó, đạo Phật có sức lan truyền mạnh mẽ hơn trong một đất nước đông dân và đa dạng về văn hóa như Trung Hoa.

Vào thế kỉ thứ III sau Công nguyên, kinh Cựu ước được coi là văn bản chính thức đầu tiên được dịch từ ngôn ngữ Aramaic (ngôn ngữ của một dân tộc sống ở vùng Lưỡng Hà trước đây) về tiếng Hy Lạp cổ sang tiếng La tinh. Thánh Jerome được coi là một trong những dịch giả vĩ đại nhất trong lịch

sử với công trình dịch Kinh Thánh sang tiếng La tinh của ông. Từ bao thế kỷ nay, nhà thờ Thiên chúa giáo luôn sử dụng bản dịch này. Đó được coi như những lời thánh kinh mẫu mực nhất, bất chấp những lời tranh luận xung quanh tính chính xác của nó.

Thánh Jerome dịch Kinh Thánh

Trong thời kì khai phá và thực dân hóa các vùng đất mới, các nhà truyền đạo phương Tây cũng chính là những người đầu tiên mang văn hóa, tôn giáo và ngôn ngữ phương Tây đến với người dân ở các dân tộc thuộc địa châu Á và châu Phi, châu Mỹ La tinh. Cha cố Alexandre de Rhodes trên cơ sở phát âm của người Việt, đã sáng tạo ra chữ quốc ngữ ta vẫn dùng ngày nay.

Từ đó, những người có thể đọc, viết, nói bằng hai, ba, bốn... ngôn ngữ trở thành những người có vị thế trong xã hội. Với xu hướng toàn cầu hóa hiện nay, các nền văn hóa, kinh tế đều mở rộng cửa cho hòa bình, hữu nghị, giao lưu, hợp tác và phát triển nhu cầu về đội ngũ phiên dịch tăng nhanh chóng.

Một số nhà nghiên cứu đưa ra tiên đoán rằng, nghề phiên dịch sẽ biến mất vào một ngày nào đó, khi loài người chỉ sử dụng một ngôn ngữ duy nhất.

Nhưng đến khi nào điều ấy mới xảy ra?

► Sự phát triển của khoa học công nghệ và một số xu hướng mới trong nghề dịch

✓ Máy dịch

Máy dịch là một kiểu phiên dịch mà các chương trình máy tính đã lập trình sẵn các văn bản gốc để

tạo ra những bản dịch theo những chủ đề nhất định, không cần đến sự can thiệp của con người.

Nhưng máy dịch mới chỉ đưa đến cho người sử dụng một cách hiểu chính, nôm na và đơn giản nhất. Chỉ trong một số lĩnh vực không có nhiều từ vựng và thường sử dụng những cấu trúc câu đơn giản như bản tin thời tiết, máy dịch mới tỏ ra có hiệu quả.

Với sự phát triển không ngừng của ngôn ngữ chúng ta có thể thấy những thành công còn hạn chế của chiếc máy dịch. Hầu hết những máy móc này đều cần đến bàn tay hỗ trợ của con người.

Nhưng kĩ sư, nhà tương lai học Raymond Kurzweil vẫn tiên đoán vào năm 2012, máy dịch sẽ có đủ sức mạnh để thực hiện và bao quát nhiều lĩnh vực hơn.

Máy tính - trợ giúp phiên dịch

Ngày nay, các phiên dịch viên có thể dịch những văn bản, tài liệu với sự trợ giúp của các chương trình máy tính. Hầu hết máy vi tính hiện đại đã được cài những phần mềm hỗ trợ và các cuốn từ điển điện tử hữu ích.

Chẳng hạn, sau khi dịch một văn bản sang tiếng nước ngoài, bạn có thể nhờ chương trình kiểm tra về từ vựng được cài đặt sẵn để chắc chắn rằng mình đã viết đúng hoàn toàn các từ chưa.

Từ điển là người bạn thân thiết của bất cứ phiên dịch viên nào. Nhưng bạn không thể lúc nào cũng vác nó đi theo mình. Phải lật tìm từng trang và tra cứu trong từ điển theo cách cổ điển mất rất nhiều thời gian.

Ngày nay, những cuốn kim từ điển đã trở nên phổ biến trên toàn thế giới. Đó là một loại máy tính bỏ túi nhỏ xinh có chức năng như một cuốn từ điển với khối lượng từ rất lớn.

Với những bước tiến thần kỳ của khoa học công nghệ, chúng ta hoàn toàn có quyền tin tưởng rằng, ngày sẽ có càng nhiều công cụ điện tử hỗ trợ đắc lực cho hoạt động giao tiếp của con người, giúp các ngôn ngữ xích gần lại với nhau hơn. Nhưng có một điều chắc chắn rằng máy tính sẽ chẳng bao giờ có thể thay thế được hoàn toàn vai trò của người phiên dịch. Bởi ngôn ngữ luôn biến đổi và phát triển. Và sẽ không một loại máy nào có thể lập trình sẵn để có thể thích ứng với tất cả những điều mà con người đã, đang và sẽ diễn đạt trong quá trình giao tiếp.

BƯỚC CHIA SẼ

Với cuốn cẩm nang nhỏ nhỏ này trong tay, các bạn đi tiếp về bạn về một nghề nghiệp tiếp diễn trong xã hội. Có thể bạn sẽ đồng ý rằng ở đây, cũng có thể bạn quyết định có sang "học tập" khác. Nếu bạn còn lưỡng lự và cần những chỉ dẫn hay thông tin chi tiết hơn, hãy liên hệ với chúng tôi. **Từ sách hướng nghiệp - Một nghề mới luôn mở rộng chào đón và sẵn sàng giải đáp thắc mắc của các bạn.**

Đại diện, mỗi câu nói của các bạn là tư liệu quý báu, giúp những người tham gia xây dựng tư sách của tôi, cũng cần để từ sách ngày càng hấp dẫn, thiết thực và hiệu quả hơn. Vì vậy, chúng tôi cũng rất mong nhận được những ý kiến đóng góp, chia sẻ của quý vị/cha mẹ, các thầy cô giáo và những ai quan tâm đến công tác hướng nghiệp cho thế hệ trẻ - tương lai của đất nước.

Đã bán hết theo dự kiến!

Từ sách hướng nghiệp - Một nghề mới

Nhà xuất bản Kim Đồng, 91 Đường Trung, Hà Nội.

Điện thoại: 342024@vnn.vn

Nếu bạn mất thư, hãy gửi kèm phong bì ghi rõ địa chỉ của bạn nhé. Chúng tôi sẽ dùng nó để chuyển câu trả lời đến với bạn.

➤ CHUYÊN GIA KHUYẾN BẠN

➤ **Hi tìm nghề nghiệp tương lai của bạn**

"Hãy lựa chọn nghề nghiệp khiến bạn luôn mỉm cười" là lời khuyên của các chuyên gia hướng nghiệp thế giới. Theo đó, yếu tố quan trọng quan trọng nhất không phải là thu nhập cao hay khả năng thăng tiến nhanh mà chính là niềm say mê của bạn về nghề nghiệp và niềm vui mà công việc mang lại cho bạn. Hãy trở thành tương,

nếu làm một nghề nào đó trọn đời, bạn sẽ phải gắn bó với nó khoảng trên dưới bốn mươi năm. Nếu nghề nghiệp ấy không mang lại cho bạn sự thoải mái, vui vẻ, bạn sẽ bất hạnh biết bao.

Tiến sĩ Joel Goodman, giám đốc một tổ chức thúc đẩy tác động tích cực của sự hài hước, thú vị trong cuộc sống đã phát biểu:

"Bạn có thể tìm ra ý nghĩa của cuộc sống bằng cách sống một cuộc đời có ý nghĩa. Hãy làm những gì bạn yêu thích, niềm vui sẽ đến... Nếu chúng ta không có sự hài hước, sáng tạo, thú thích, vui thú và thoải mái trong công việc, nó sẽ trở thành một cái nhà tù giam giữ bạn".

Nhưng làm cách nào để tìm ra công việc khiến chúng ta luôn mỉm cười?

Khi các bạn trẻ gặp bối rối trong việc lựa chọn nghề nghiệp, các chuyên gia hướng nghiệp thường khuyên bạn thực hiện những bài trắc nghiệm về nghề nghiệp. Dựa trên cơ sở năng lực, sở thích, quan điểm, nguyên tắc sống của bạn v.v..., các trắc nghiệm sẽ đưa ra những tư vấn và dự đoán về nghề nghiệp hoặc nhóm ngành nghề phù hợp với bạn. *Tủ sách Hướng nghiệp - Nhất nghệ tinh* xin giới thiệu với bạn một số địa chỉ trắc nghiệm. Điều kiện mà bạn cần là máy vi tính kết nối mạng Internet và khả năng tiếng Anh tương đối.

✓ <http://www.careers-internet.org/>

Tại đây bạn sẽ được tương tự với bốn cuộc đời khác nhau. Mỗi cuộc đời đại diện cho một số nguyên tắc, tham vọng, ước muốn... của bạn trong cuộc sống. Cuối cùng là quan điểm của bạn về cuộc sống hiện tại mà bạn đang có.

Trên cơ sở những lựa chọn của bạn, bài trắc nghiệm sẽ chỉ ra nhóm nghề nghiệp thích hợp với bạn như kinh doanh, marketing hay xây dựng, kiến trúc, thiết kế v.v..

Ưu điểm: Đơn giản, ngắn gọn và thú vị với hình ảnh những quả cầu pha lê báo trước về tương lai, ngôn ngữ vui nhộn.

Nhược điểm: chưa căn cứ nhiều vào các năng lực của bạn.

✓ <http://www.assessment.com/>

Tại đây bạn sẽ trả lời 71 câu hỏi (khá nhiều phải không?). Trên

cơ sở những trả lời của bạn, các chuyên gia sẽ đưa ra những dạng công việc phù hợp với bạn nhất, cùng với danh sách 10 đến 20 nghề thích hợp nhất.

Cổ điển: Thông tin cơ bản, chi tiết, căn cứ tương đối toàn diện.

Nhược điểm: Khá phức tạp, bạn sẽ phải mất khoảng 20 phút đến nửa tiếng để hoàn thành bài trắc nghiệm này.

✓ <http://www.livestarts.com/career.html>

Với 56 câu hỏi và năm mức độ từ dễ chính xác đến hoàn toàn sai, trang web này sẽ tư vấn xem nghề nghiệp mà bạn đang làm hoặc mong ước trong tương lai có phù hợp với bạn không.

Cổ điển: Thông tin cơ bản, chi tiết, căn cứ tương đối toàn diện.

Nhược điểm: Khá phức tạp. Có một số câu hỏi lặp lại, để khiến bạn cảm thấy chán.

➤ Ý KIẾN CỦA BẠN

Choi để thảo luận kỹ này:

Đàn ông! Sao về chuyện đời nghiệp của (mẹ)? Đàn cô chú áp lực về điều này không?

...Tôi là một sinh viên nhưng tôi rất buồn, có lúc dẫn tới vì không được sống với những gì mình mong muốn. Tôi rất thích nghề luật nhưng cha mẹ tôi lại hướng cho tôi vào sự phạm vi lý do tốt nghiệp ngành luật rất khó xin việc. Tôi đã làm theo ý muốn của mọi người. Công học tôi cũng thấy lạc lõng và không hợp do kết quả rất tốt. Tôi luôn cảm thấy không phải là chính mình, không có tham vọng, không đam mê tìm tòi. Ước mơ của tôi hiện nay là thi lại vào Trường Đại học Luật Hà Nội. Liệu tôi có thể làm lại, có thể thay đổi được không? Tôi chưa là bố ước mơ đó và luôn tin rằng mình sẽ thành công nhưng lại chưa có được một điểm tựa nữa biết hơn...

Nguyễn Thị Huyền (Trần Phú, Tp. Huế)

...Với những người làm cha làm mẹ, sẽ chẳng có gì vui hơn khi những đứa con thân yêu trưởng thành và có công ăn việc làm ổn định.

Vì hi vọng mà “cha truyền con nối” được chọn làm giải pháp tối ưu đối với đa số bậc phụ huynh. Mẹ tôi là bác sĩ ở một bệnh viện danh tiếng, còn bố tôi làm ở Cục xăng dầu. Bởi vậy, với cha mẹ, sự nghiệp của tôi được định hình trong hai ngành đó.

Nhưng ước mơ thật sự của tôi là trở thành một nhà báo. Khi tôi nói lên điều ấy, cha tôi đã cười, thậm chí còn cho rằng “tại sao phải nhiều quá, thấy mấy cô nhà báo hay hay nên tự nhiên thích làm báo chứ gì?”. Tôi rất buồn khi cha nói như vậy. Thế rồi cũng từ đó, áp lực đối với tôi trở nên nặng nề hơn.

Bố mẹ muốn tôi học khối A, học chuyên toán mà chính tôi cũng chẳng rõ là để làm gì. Rồi có thể, môn toán trở thành “kẻ thù” của tôi. Cho tới khi học lớp 8, tôi được giải vấn của thành phố. Tôi giỏi văn và kiến toán trong một lớp chuyên toán, cha mẹ tôi thực sự không hài lòng. Dự định của tôi là học khối D để sau này có thể theo học ngành báo chí. Hiện nay, cha mẹ tôi vẫn phân đối kịch liệt, nhưng một ngày nào đó, chắc chắn tôi sẽ là một nhà báo thực thụ.

Có một ca sĩ trẻ nổi tiếng thế giới từng nói: “Để đạt được ước mơ của mình, cha mẹ là “kẻ thù” lớn nhất cần phải vượt qua”. Vậy đó, đâu chỉ riêng mình bạn bị ngăn cản quyền mơ ước. Nhưng hãy nhớ rằng bạn sinh ra để sống, để cố gắng và làm việc cho chính mình. Vì vậy, hãy chăm chú ý kiến cha mẹ, rồi sau đó tự quyết định tương lai và sự nghiệp của mình một cách thật chín chắn. Vì bạn nhớ rằng chỉ khi đi theo con đường mà bạn đam mê, yêu thích, con đường bạn cho là đúng mới có thể cho bạn niềm tin, nghị lực và tình kiên trì để đi tới cùng.

Nguyễn Phương Thảo (Đồng Đa, Hà Nội)

...Tôi nhớ tôi đã rất thích nghề tiếp viên hàng không, nhưng cha mẹ đều ngăn cản vì tôi không đẹp, trình độ Anh văn không đủ. Mọi chúng họ không thích tôi theo nghề này. Năm tôi quyết định không thi ngành đó nữa.

Sau này, tôi muốn học về tâm lý học, cha lại phân đối vì lo tôi thất nghiệp. Tôi cũng thấy tình hình như nghề tâm lý chưa phù hợp với nước mình, khó xin việc! Cha tôi luôn muốn tôi thi vào ngành y, Công nghệ thông tin, kế toán, ngân hàng. Cha bảo học những ngành đó ra trường, cha dễ xin việc cho tôi hơn. Nhưng đó lại là những ngành tôi

không thích. Giờ tôi rất cần lời khuyên sáng suốt của ai đó về việc hướng nghiệp.

Đặng Thiên Hùng (Thị xã Long An, tỉnh Long An)

...Tôi không thích nổi nghiệp cha mẹ, vì tôi muốn tự mình làm nên mà không cần người thân, bố mẹ, anh em giúp đỡ. May mắn là tôi không chịu áp lực về việc này, vì cha mẹ tôi để tôi tự do lựa chọn nghề. Cũng có lúc cha mẹ tôi nói: “Con ơi, cố học giỏi lên để làm bác sĩ”. Nhưng tôi không muốn trở thành bác sĩ. Có xem những ca phẫu thuật trên truyền hình là tôi đã thấy sợ rồi.

La Thành (Phường Phan Đình Phùng, Tp. Thái Nguyên)

...Theo tôi, nổi nghiệp cha mẹ quá là một điều đáng quý nhưng không phải lúc nào cũng cần theo một khuôn khổ nhất định như thế. Đối với tôi vấn đề này không quan trọng lắm vì cha mẹ sẽ hiểu và thông cảm cho con mình. Chỉ cần đó là nghề nghiệp tôi yêu thích và phù hợp với khả năng của tôi, cha mẹ sẽ đồng ý với tôi theo đuổi. Bởi vậy, tôi cảm thấy áp lực về chuyện này không lớn lắm.

Lý Văn Duy (Xã Isanvit, Huyện Đức Cơ, tỉnh Gia Lai)

Còn bạn, bạn nghĩ thế nào? Hãy chia sẻ ý kiến của bạn với mọi người. Những ý kiến hay, thú vị sẽ được chọn đăng, kèm theo một khoản thưởng bất nhỏ.

Chúng tôi xin gửi ý một số đề tài:

• Chúng ta cần phải bắt đầu suy nghĩ nghiêm túc về nghề nghiệp từ khi nào?

• Bạn nghĩ gì về công tác hướng nghiệp trong nhà trường? Nếu bạn là người chịu trách nhiệm về vấn đề này, bạn sẽ làm gì?

• Nghề nghiệp nào gây ấn tượng mạnh cho bạn, tại sao?

• Bạn thường dựa vào những tiêu chí nào khi chọn ngành, nghề?

• Bạn nghĩ sao về việc nổi nghiệp cha (mẹ)? Bạn có chịu áp lực về điều này không?